

Quo Vadis

(December 2006)

Waarheen gaat gij, gereformeerde gemeente van Middelstum en hervormde gemeenten van Middelstum en Huizinge? Quo Vadis. Welke wegen worden bewandeld om tot elkaar te komen? Gaan we als een Remi alleen, of Samen Op Weg? Welke weg kiezen we: de brede, of prefereren we het smalle pad, of verdwaalsporen we zoals nu, in de modder van een op termijn uitzichtloos bestaan. De finish van de bestemming is het doel, maar het doel is verder weg dan ooit. Eenwording is in Middelstum als een pot goud aan het einde van de regenboog.

In de afgelopen verkiezingstijd hoorden we de roep om leiderschap klinken. Alle politieke stromingen roerden zich en meenden allen, het goed met ons voor te hebben. We konden middels een internetverbinding de stem van onze politieke leider in ons leven binnenlaten, door deze te downloaden en over te zetten op de GPS in de auto. Op de site van GroenLinks kun je je TomTom veranderen in een FemFem. Ook de stem van Balkenende, Van der Vlies, of Wilders navigeert je naar je bestemming. Het aardige van GPS is dat deze onze stuurfouten vergeeft. Als wij weer eens verdwaalsporen dan schenkt het ons een nieuwe route, waardoor we veilig thuiskomen.

Ook het geloof geeft ons richting middels de stem van God. Kardinaal Simonis gaf aan GPS betekenis door te spreken over Geliefd & Geroepen, Prutsers & Pelgrim en Saved. Ieder mens is geliefd en geroepen om als prutsende pelgrim een weg te gaan naar Christus, de redder (Saved, veilig).

Prutsende pelgrims zijn wij al decennialang als het gaat om het Samen Op Weg-proces tussen hervormd en gereformeerd. De vraag wat ons scheidt, (b)lijkt belangrijker dan wat ons bindt. Predikant ds. C.G. Mak was eind zestiger jaren van de vorige eeuw al een vurig pleitbezorger voor intensieve samenwerking tussen hervormd en gereformeerd, maar de toenmalige kerkenraad hield dit tegen. Bijna veertig jaar later zijn we veel schaap en geblaat, maar weinig wol verder. Hoe kunnen we ooit geloven in vrede in het Midden-Oosten, als samensmelting der geloven in Middelstum, een gebed zonder eind is? Natuurlijk, positieve geluiden zoals de gezamenlijke startkrant en startzondagen en diensten klinken als muziek in de oren, maar dat is wel erg magertjes. Illustratief voor het haperend SOW-proces was vorig jaar de SOW-musical Saul. Het was een daverend succes. Nog nooit stond voor de ingang een rij tot aan de bakker, om tegen betaling de kerk in te mogen. Helaas, aan deze musical kleefde ook een kleingeestige kant. Dit zangspel zou opgevoerd worden in de gereformeerde kerk, op zaterdagavond en zondagmiddag. De ochtenddienst zou simpel een SOW-dienst kunnen worden in de hervormde gemeente, om zo het prachtige decor niet te onthullen. De hervormde kerkenraad vond dit geen probleem en wou nog een stapje verder gaan door hun dienst die aanvankelijk in het kleine Huizinge gepland stond, te verschuiven naar de grotere kerk in Middelstum. Probleem opgelost.... Helaas werd de organisatie teruggefloten door de gereformeerde kerkenraad. De Paasdienst, een week eerder zou immers ook in de hervormde kerk plaatsvinden en twee week geen dienst in de 'eigen' kerk, is iets teveel van het goede. Dan zou de gemeente wel eens kunnen morren. Een smal compromis werd gesloten: de decorstukken konden blijven staan, een tafel en stoel vormde tijdens de ochtenddienst de kansel. Samen Op Weg op z'n smalst en klein van geest. Er wordt teveel gepamperd en te weinig doortastend gehandeld, bang voor kwakende kikkers die weleens uit de kar kunnen springen. Samen Op weg, erg ver weg?

Gereformeerd of hervormd: op de keper beschouwd zijn de verschillen kleiner dan de verschillen tussen de oude en nieuwe vertaling van de Bijbel. Die nieuwe versie werd klakkeloos en vrij geruisloos ingevoerd, maar PKN in Middelstum? Ja, we prediken en zingen braaf vol overgave de woorden uit de Apostolische geloofsbelijdenis: *"Ik geloof in een heilige algemene Christelijke kerk"*, maar praktiseren huichelend volgens uit de vorige eeuw stammende, nog niet

omvergeblazen zuiltjes. Als na een dienst de gemiddelde kerkganger gevraagd wordt naar het verschil tussen beide geloofsgroeperingen, dan zal men na veel stotteren onhandig verzanden in argumenten als: “de hervormde kerk zit niet comfortabel met dat schotje in de rug”, of “de gereformeerde kerk zingt met die vloerbedekking zo moeilijk”. Geachte gemeente: als geloof slechts in een gebouw zit, dan wordt het hoog tijd om daar eens een lucifer bij te houden. Een kerkgebouw is niets anders dan een opeenstapeling van stenen met wat cement ertussen, die mensen die van los zand aan elkaar hangen, op gezette tijden bijeen brengt. Geloof zit in de mens, van binnenuit. Een kerkgebouw is anno 2007 allang geen ijkpunt meer om tot geloof te komen, maar slechts een steuntje in de rug. Dat steuntje in de rug is als een stok om op te leunen en niet om anderen mee te slaan.

Nu kijken we elkaar schaapachtig aan in de leeglopende kerken als verweesde schapen die de herder kwijt zijn. I have a dream. We kunnen gemakkelijk in één kerk. Zelfs tijdens de onlangs gehouden kerstnachtsdienst was er voor iedereen een plaatsje in de herberg van de (kleinere) hervormde kerk. Gedraag u in het SOW-proces als een barmhartige Samaritaan, dan zal blijken dat er veel makke schapen in een hok passen. Er zal evenveel individuele ruimte overblijven als dat er voedsel is na het delen van vijf broden en twee vissen.

De kerken zijn gebouwd in een tijd dat de mensen jong en vitaal waren en het beste nog moest komen. Mensen met ‘I have a dream’, en niet alleen ‘s nachts ijlend in hun slaap. Gebouwd in een tijd van grote gezinnen met vier, vijf kinderen en weinig kerklozen. Een schril contrast met nu: gezinnen met gemiddeld minder dan twee koters, waarvan één na de pubertijd de kerk alleen nog maar tijdens een begrafenis zal bezoeken. De mens bezit een ingenieus adaptief vermogen, we passen ons aan, aan gewijzigde omstandigheden. In een mensenleven gaan we, als de krachten in de herfst van ons bestaan afnemen, kleiner wonen. Euthanasie op het eind doet vaak geen wenkbrauw fronsen, maar betreft dit niet de mens, maar een uit steen gebouwd kerkgebouw dan komt het aartsconservatieve en bekrompen beestje in ons bovendrijven. We hoeven slechts visie te tonen, door nu (voor sommigen) impopulaire maatregelen te nemen. De kogel moet nu maar eens door de kerk.

Het gesteggel zal beginnen: welke gebouw maakt het meeste kans om de sloophamer binnen te halen? De gereformeerde kerk aan de Burchtstraat lijkt de beste papieren te hebben om gesloopt te worden. Inpandige woningbouw is wellicht ook een optie. Spijtig is natuurlijk wel dat de karakteristieke klank van het orgel verloren zal gaan. Maar niet getreurd, het prachtinstrument kunnen we altijd nog aan de Jappen verkopen, die meesters zijn in het reproduceren, zodat de muziektonen zich kunnen laten horen all over the world. Als wisselgeld laten we het kerkblad luisteren naar “Samen Onderweg”, het huidige kerkblad van de gereformeerde gemeente, een titel die dan pas ècht de lading dekt.

Aan het beeldbepalende monument in ons dorp, de Hippolytuskerk doen we helemaal niets. Geen compromissen zoals kussentjes op de banken, die de prachtige akoestiek vervuilen. De aanliggende pastorie en het naastgelegen gebouwtje worden omgedoopt tot zalencentrum, waar het catechesewerk en kindernevendienst plaats kan vinden. Extra incidentele zalencapaciteit, bij begrafenissen e.d. huren we van ‘Vita Nova’, zo leveren we een bijdrage aan de leefbaarheid van Middelstum. De pastorie aan de Onno van Ewsumlaan wordt de nieuwe ambtswoning van onze PKN-predikant.

De kerk van Huizinge zal eveneens zijn diensten verliezen, om de predikant niet onnodig te belasten. Het gebouw kan blijven staan en blijft een bescheiden functie behouden als muzikale tempel voor concerten.

De drie gemeenten verstoken nu onnodig veel energie. Samensmelten boort nieuwe energiebronnen aan, die we kunnen inzetten voor andere taken en activiteiten. De zojuist geïnstalleerde beroepingscommissie van de vacante gereformeerde gemeente, roepen we terug. Beter ten halve gekeerd dan ten hele verdwaald. In Middelstum is er al een uitstekende, uiterst capabele predikant (nl. Ds. Doekle de Boer).

I have a dream!

Geen apartheid meer tussen gereformeerd en hervormd. I have a dream, u toch ook?